Consumentenbond

Minister van Financiën
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Ons kenmerk
AvdB

Datum: 12 mei 2025

Betreft: Reactie Consumentenbond op consultatie implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet

Geachte heer, mevrouw,

De Consumentenbond reageert hierbij op het implementatiewetsvoorstel voor de herziene Richtlijn Consumentenkrediet (Richtlijn (EU) 2023/2225).

Uitbreiding toepassingsgebied
De Consumentenbond juicht toe dat het toepassingsgebied van de Richtlijn uitgebreid wordt naar kredietvormen zoals kleine leningen onder €200, crowdlending en Buy Now Pay Later (BNPL)-diensten. Dit is een belangrijke verbetering, omdat juist deze kredietvormen in toenemende mate risico's op schuldenproblematiek opleveren.

Bescherming minderjarigen
Wij vinden het ook positief dat 'koop nu, betaal later'-krediet nooit zelfstandig door minderjarige consumenten kan worden aangegaan, zelfs niet met een eventuele toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger. Wij zouden graag zien dat de hierdoor afgedwongen leeftijdsverificatie wordt uitgevoerd met behulp van iDIN of een vergelijkbare methode.

Maximale kredietvergoeding
Wij adviseren om naast een renteplafond ook een plafond te stellen op de totale kosten van het krediet, inclusief alle bijkomende kosten zoals verzekeringspremies en administratiekosten.

Verplichte kredietwaardigheidstoets
Wij ondersteunen de verplichting tot het uitvoeren van een kredietwaardigheidstoets, die kijkt naar betaalbaarheid voor de consument en niet alleen naar het risico voor de kredietverstrekker. Dit helpt voorkomen dat consumenten in financiële problemen raken.

Verbod op ongevraagde kredietverlening
Het expliciete verbod op ongevraagde kredietverlening beschermt consumenten tegen ongewenste financiële verplichtingen en schulden.

Buy Now Pay Later (BNPL)-diensten
De Consumentenbond heeft in het verleden meerdere malen aandacht gevraagd voor de risico's van BNPL-diensten. Uit meldingen van consumenten blijkt dat zij regelmatig geconfronteerd worden met onverwachte incassokosten of betalingsproblemen bij het gebruik van diensten zoals Klarna en Riverty. Zo ontvangen klanten soms geen kosteloze betalingsherinneringen voordat incassokosten worden

opgelegd, of blijven rekeningen openstaan doordat bestelde producten niet kunnen worden geretourneerd, vooral bij buitenlandse webshops of dropshippers.

Wij pleiten daarom voor striktere regelgeving voor BNPL-diensten, waaronder:

- Verplichte kredietwaardigheidstoetsen die rekening houden met de inkomsten en vaste lasten van consumenten.
- Een leeftijdsverificatie op meerderjarigheid door middel van iDIN of vergelijkbaar
- Verplichte aansluiting bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) of een vergelijkbaar centraal register om overkreditering te voorkomen.
- Registratie van achterstanden in dit register voor maximaal de duur van de achterstand.
- Duidelijke en tijdige communicatie over openstaande rekeningen en betalingsherinneringen, conform de gedragscode voor achterafbetaaldiensten.
- Verantwoordelijkheid van BNPL-aanbieders voor de betrouwbaarheid van de webwinkels waarmee zij samenwerken, om consumenten te beschermen tegen malafide verkopers.

Precontractuele informatie
De Consumentenbond is daarnaast kritisch over de gedeeltelijke uitzondering voor kaarten met uitgestelde debitering en BNPL-diensten op precontractuele informatieverplichtingen. Precontractuele informatie is essentieel voor consumenten om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen. Het argument dat consumenten mogelijk geen aandacht besteden aan deze informatie in een online aankoopomgeving vinden wij geen valide reden om deze verplichtingen te versoepelen. Bij alle vormen van koop op afstand geldt immers de verplichte verstrekking van precontractuele informatie, ongeacht het aankoopbedrag of het type overeenkomst. Consumenten hebben recht op transparante informatie over gepersonaliseerde prijzen op basis van geautomatiseerde gegevensverwerking en over mogelijkheden tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting, om zo geïnformeerde en verantwoorde beslissingen te kunnen nemen. Wij adviseren dan ook om geen gebruik te maken van deze uitzondering en volledige precontractuele informatieverplichtingen te behouden.

Vrijstelling voor kaarten met uitgestelde debitering
Voor kaarten met uitgestelde debitering geldt nu een vrijstelling. Dit is een vrijwel risicoloze en goedkope manier van lenen, waar zeer veel huishoudens gebruik van maken. Het betaalde bedrag wordt op een vaste datum van je rekening afgeschreven. Dat is dus anders dan bij Buy Now Pay Later waarbij je zelf het initiatief moet nemen én de terugbetaalmogelijkheden flexibeler zijn. Een creditcard is ook handig in geval van dwaling of bij fraude, want dan kun je het bedrag betwisten en terugvorderen. Ons is niet gebleken dat de consumentenbescherming op dit moment tekortschiet. Ons advies is daarom om de vrijstelling voor specifiek deze kaarten in stand te houden. Daarbij zouden we wel graag zien dat de eisen op het gebied van precontractuele informatie gelijk zien aan die van overig kortlopend consumentenkrediet.

Kredietregistratie en private lease
De Consumentenbond vindt dat de Wet op het financieel toezicht (Wft) geen passend reguleringskader biedt voor private lease en dan meer in het bijzonder private autolease. De extra consumentbescherming – zoals een financiële check inclusief BKR-toets en registratie – kan wat de Consumentenbond betreft voor de private autolease zonder koopoptie ook via andere wetgeving geregeld worden, zonder onnodige overregulering.

Bijna 9 jaar leden hebben de brancheverenging voor autoleasemaatschappijen (dat is de Vereniging van Nederlandse Autoleasemaatschappijen (VNA)), en de Consumentenbond de Algemene Voorwaarden Keurmerk Private Lease opgesteld en afgestemd. Binnen het Keurmerk Private Lease geldt een vrijwillige aansluiting bij BKR en een zorgvuldig acceptatiebeleid. Het achterstandspercentage

is zeer laag (0,4% ten opzichte van ruim 6% bij gereguleerd aflopend krediet)[1]. Volgens die van toepassing zijnde algemene voorwaarden kunnen consumenten na 12 maanden hun leaseovereenkomst tussentijds beëindigen. Zij betalen in dat geval nooit meer dan dat zij voor een korter lopende overeenkomst zouden hebben betaald, als zij bij de start voor een kortere looptijd hadden gekozen. Deze zelfregulering verloopt zeer goed. De minister geeft dit zelf ook aan. Verder hebben de VNA en de Consumentenbond ervoor gezorgd dat er een bedenktijd geldt en dat consumenten voor onafhankelijke buitengerechtelijke geschilbeslechting via de Commissie Private Lease; dat is een ADR-erkende geschillencommissie onder de 'paraplu' van de Stichting Geschillencommissie. Verder moeten de aanbieders van private autolease voldoen aan een jaarlijkse onafhankelijke audit.

Mocht in de toekomst deze vrijwillige aansluiting bij BKR niet meer zijn toegestaan, en is er een wettelijke grondslag nodig, dan vindt de Consumentenbond de Wft hiervoor niet geschikt. De reden hiervoor zijn de volgende.

- Private autolease valt onder diensten van langdurige verhuur: in het vast maandelijks te betalen bedrag zijn service-elementen als onderhoud, pechhulp, vervangend vervoer, verzekering en wegenbelasting inbegrepen;
- De hoogte van het maandelijks te betalen bedrag wordt niet bepaald door rente of een rentepercentage;
- De consument wordt geen eigenaar van de auto en zoals ook de CCDII duidelijk stelt (Preambule 19) dienen huur- en leasingovereenkomsten zonder verplichting of optie tot koop niet onder deze richtlijn te vallen, omdat zij geen eigendomsoverdracht aan het einde van de overeenkomst inhouden;
- De consument leent geen geld en bij (tussentijdse) beëindiging ontstaat geen restschuld (wel vindt een eindafrekening plaats);
- Gedurende de hele leaseperiode betaalt de consument een vast maandelijks bedrag, zonder onaangename verrassingen;
- De Consumer Rights Directive (EU 2019/2161) heeft betrekking op autoverhuurdiensten (en sluit financiële diensten uit). Private autolease is eerder door de juridische dienst van de Europese Commissie gelijkgesteld aan 'autoverhuur voor een langere periode'.

Als private autolease wél onder de werking van de Wft komt, leidt dat voor aanbieders tot overregulering en administratieve druk. Dat kan leiden tot duurdere leaseovereenkomsten (prijsstijging) en tot minder aanbod. Aan private autolease is onder consumenten veel behoefte: consumenten die auto willen rijden zonder hiervoor vooraf te hoeven sparen (soms lukt hun dat gewoon ook niet) of zonder hiervoor een lening te moeten afsluiten en die zonder onverwachte kosten (zoals voor onderhoud, reparaties na schade etc) voor een vast bedrag per maand een auto tot hun beschikking willen hebben.

Het belangrijkste consumentenrisico is overkreditering wat zich in het geval van private autolease vertaalt in een te hoge maandlast (de consument loopt namelijk geen kredietrisico). Dit kan worden ondervangen *zonder* toepassing van de Wft:

- Een (verplichte) aansluiting bij BKR kan worden geregeld via andere wet- of regelgeving, zoals een sectorale regeling, de huurwet of via het civiele consumentenrecht. Denk hierbij ook aan de mogelijkheid om van bepalingen uit de Algemene Voorwaarden Keurmerk Private Lease, of mogelijk zelfs de hele set voorwaarden, een standaardregeling te maken volgens artikel 6:214 BW.

[1] Gegevens op basis van BKR Monitor 2024

- Ook een verplichte inkomens- en lastentoets kan wettelijk worden vastgelegd zonder dat Wft-verplichtingen gelden.

Hiermee worden consumenten beschermd tegen te hoge lasten, zonder dat de private leasemaatschappijen te maken krijgen met overmatige kosten.

Concreet beantwoorden wij de consultatievragen over private lease als volgt:

1. Nee, het is onwenselijk en ook niet noodzakelijk dat private autoleaseovereenkomsten onder de werking van de Wft komen te vallen.
2. Als private autolease wél onder de werking van de Wft komt, leidt dat voor aanbieders tot overregulering en administratieve druk. Dat kan leiden tot duurdere leaseovereenkomsten (prijsstijging) en tot minder aanbod. Het belangrijkste consumentenrisico is overkreditering wat zich in het geval van private autolease vertaalt in een te hoge maandlast (de consument loopt namelijk geen kredietrisico). Dit kan worden ondervangen zonder toepassing van de Wft.

Informatievoorziening en transparantie

Wij adviseren om de informatieplicht overzichtelijker te maken door integratie van de ESIC-formulieren. Hiermee wordt informatieoverbelasting voorkomen en krijgen consumenten op een heldere manier inzicht in de kosten en risico's van het krediet.

Geautomatiseerde gegevensverwerking en privacy

De Consumentenbond adviseert scherpere grenzen aan het gebruik van persoonsgegevens voor profilering en geautomatiseerde besluitvorming bij kredietverlening. Profilering en automatische besluitvorming op basis van niet-financiële data (zoals sociale mediagegevens) moeten expliciet worden uitgesloten, tenzij strikt noodzakelijk en met menselijke interventie gewaarborgd.

Striktere regels voor cross-selling en koppelverkoop

Wij pleiten voor een streng verbod op koppelverkoop zonder uitzonderingen. Zulke verkooppraktijken beperken de keuzevrijheid van consumenten en leiden vaak tot onnodige extra kosten.

Conclusie

De herziene Richtlijn Consumentenkrediet en het implementatiewetsvoorstel vormen een belangrijke stap voorwaarts in het beschermen van Nederlandse consumenten op de kredietmarkt. Maar op enkele punten adviseren wij aanscherpingen en verduidelijkingen. Daarnaast vindt de Consumentenbond het onwenselijk en ook niet noodzakelijk dat private autoleaseovereenkomsten onder de werking van de Wft komen te vallen.

Wij hopen dat u onze aanbevelingen in overweging neemt en staan uiteraard open voor verder overleg.

Met vriendelijke groet,
Consumentenbond

mr. Anita M. van den Bosch-de Gier
jurist